

Datum 2020-12-18
Dokumenttyp Yttrande
Diarienummer 2020/0340
Ert diarienummer Ju2020/03640
Handläggare Therese Arnewing

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över betänkandet Ett särskilt hedersbrott (SOU 2020:57)

Myndigheten för delaktighet arbetar för ett samhälle där alla kan vara delaktiga, oavsett funktionsförmåga. Myndigheten för delaktighet lämnar följande yttrande.

Sammanfattning

Myndigheten för delaktighet (MFD) är positiv till att skyddet för personer som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck stärks och tillstyrker förslagen i betänkandet. MFD önskar dock lämna några kommentarer som främst rör skyddet för personer med intellektuell funktionsnedsättning.

MFD välkomnar att utredningen i sin analys av hedersrelaterat våld och förtryck inkluderar personer med intellektuell funktionsnedsättning. MFD anser dock att en lämplig myndighet bör få i uppdrag att genomföra en kartläggning av de särskilda förutsättningar som gäller för dessa personer. De myndigheter som är ansvariga för att följa upp utvecklingen av hedersrelaterat våld och förtryck bör också få i uppdrag att följa upp denna grupp. Då det finns särskilda utmaningar med att utreda och lagföra hedersbrott mot personer med funktionsnedsättning generellt och intellektuell funktionsnedsättning specifikt behöver det även säkerställas att de myndigheter som utreder och lagför hedersbrott har nödvändig kompetens.

Myndighetens synpunkter

MFD ser positivt på att skyddet för personer som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck stärks. MFD välkomnar vidare att utredningen i sin analys av hedersrelaterat våld och förtryck inkluderar personer med intellektuell funktionsnedsättning. Utredningen konstaterar att personer med intellektuell funktionsnedsättning har en särskild sårbarhet för den typen av våld och förtryck. Samtidigt pekar utredningen på att det saknas mycket kunskap på området.

MFD delar utredningens bild av att det saknas kunskap om de särskilda förutsättningar som gäller för personer med intellektuell funktionsnedsättning kopplat till hedersrelaterat våld och förtryck. MFD anser därför att en lämplig myndighet bör få i uppdrag att genomföra en nationell kartläggning för att öka kunskapen. Uppdraget bör innefatta att kartlägga hur hedersrelaterat våld och förtryck ser ut för denna grupp samt omfattningen av sådant våld och förtryck. I uppdraget bör också ingå att se över de insatser som görs för att upptäcka och agera på förekomsten av hedersrelaterat våld och förtryck av personer med intellektuell funktionsnedsättning. Detta möter det utredningen konstaterar om att kunskapen om hedersrelaterat våld och förtryck av personer med intellektuell funktionsnedsättning är låg bland yrkesverksamma¹ samt att handlingsplaner ofta saknas.

MFD anser vidare att de myndigheter som har ansvar för att följa upp utvecklingen av hedersrelaterat våld och förtryck även ska inkludera gruppen personer med funktionsnedsättning i sin uppföljning, särskilt personer med intellektuell funktionsnedsättning. Uppföljningen bör redovisas på ett sådant sätt att det går att urskilja utvecklingen för respektive grupp.

MFD vill också uppmärksamma att forskning visar på brister när brott mot personer med intellektuell funktionsnedsättning utreds och lagförs och att de bristerna framför allt beror på avsaknad av rätt kompetens. Det handlar till exempel om att dela information, utforma förhör och tillhandahålla ett tryggt och strukturerat stöd under hela rättsprocessen på ett sätt som passar personer med funktionsnedsättning generellt och personer med intellektuell funktionsnedsättning specifikt.² Utredningen drar också slutsatsen att hedersbrott mot personer med intellektuell funktionsnedsättning kan vara särskilt svåra att upptäcka och utreda på grund av sättet som brottet begås på. Till exempel kan personer med intellektuell funktionsnedsättning vilseledas, snarare än tvingas, till att ge sitt samtycke till giftermål. Det kan dessutom vara ännu svårare att upptäcka brotten när personer med intellektuell

---

¹ I betänkandet hänvisas till en undersökning av Tjejers rätt i samhället där med "yrkesverksamma" avses LSS-handläggare och personer inom daglig verksamhet.

² Se exempelvis Kuosmanen, Jari och Starke, Mikaela (2016) Mellan autonomi och offerskap – Kvinnor och män med intellektuella funktionshinder i prostitution och prostitutionsliknande sammanhang samt Lainpelto, Katrin med fler (2016) Does Information About Neuropsychiatric Diagnoses Influence Evaluation of Child Sexual Abuse Allegations?

funktionsnedsättning lever i en hederskontext och har personliga assistenter och/eller en god man som är familjemedlemmar.

MFD anser därför att de myndigheter som utreder och lagför hedersbrott behöver säkerställa att de har den kompetens som krävs för att göra det även vid brott mot personer med funktionsnedsättning, särskilt personer med intellektuell funktionsnedsättning.

Ärendets handläggning

I den slutliga handläggningen av ärendet har generaldirektör Malin Ekman Aldén (beslutande), avdelningschef Anna Dahlberg och utredare Therese Arnewing (föredragande) deltagit.

Myndigheten för delaktighet

[elektroniskt underskriven]

Malin Ekman Aldén